

Opdrachtgever:

Real Estate 3W
T.a.v. de heer M. Houben
Avenue Ceramique 226
6221 KX Maastricht

Datum: 4 mei 2023**Onderwerp:**

Rapportage Quicksan Ecologische Waarden Onze-Lieve-Vrouw Hulp der Christenenkerk, te Stein
(ons kenmerk: 23-1409)

Opgesteld door:

De heer M.J.M. Coenen

Geachte heer Houben,

Hierbij ontvangt u van ons de rapportage van het uitgevoerde ecologische quickscanonderzoek in verband met de voorgenomen sloop van het betreffende kerkgebouw, zie figuur 1.

Figuur 1: Onderzoeklocatie Stein

Aanleiding

Vanwege de voorgenomen sloop van het kerkgebouw is het noodzakelijk dat er een beeld is van de mogelijke aanwezigheid van beschermde plant- en diersoorten. Dit is noodzakelijk vanwege de herbestemmingsprocedure en vanuit de Wet natuurbescherming.

Onderzoeksmethodiek

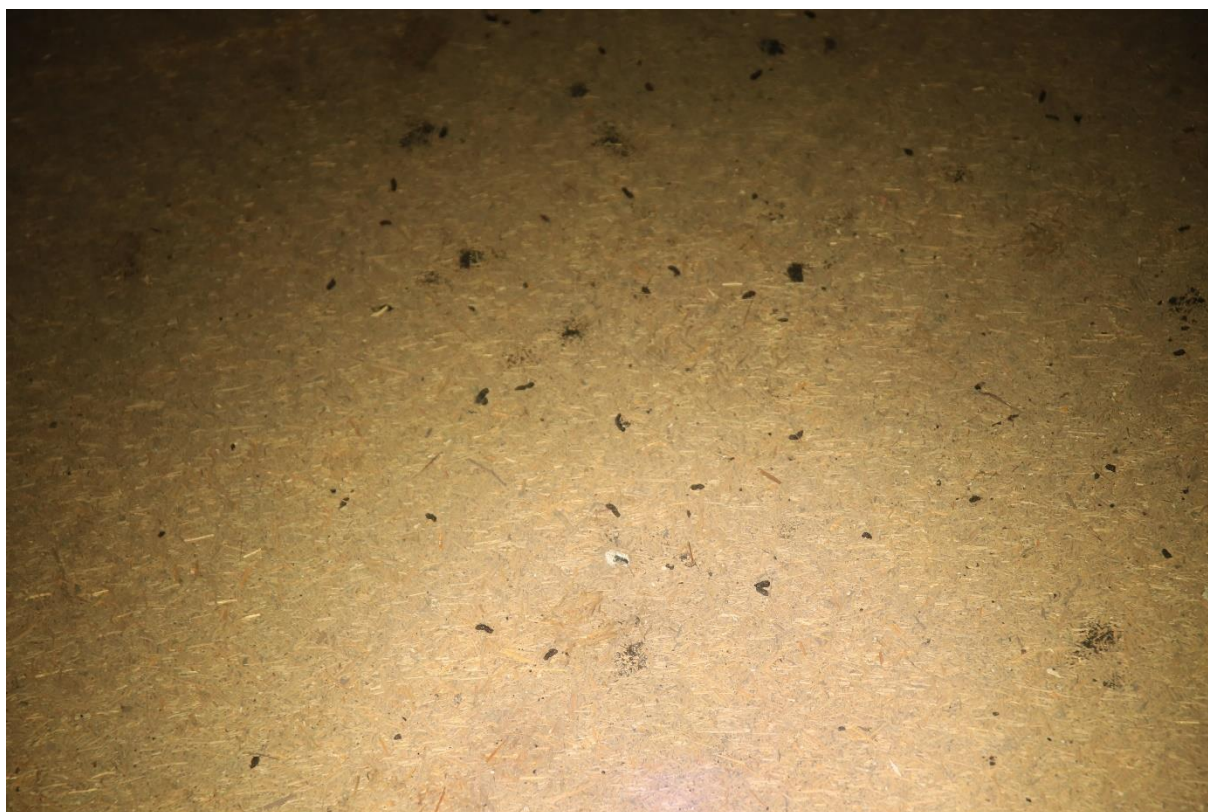
De ingreeplocatie is op 14 april 2023 onderzocht. Hierbij is de bebouwing zowel uitpandig als inpandig onderzocht en beoordeeld op geschiktheid voor beschermde plant- en diersoorten. Inpandig is de kerkzolder geïnspecteerd op mogelijke sporen van aanwezigheid van vleermuizen en andere zolderbewonende soorten (zoals uilen en steenmarter).

De resultaten van dit onderzoek zijn hieronder beschreven.

Onderzoeksresultaten

Vleermuizen

Op de kerkzolder zijn op één plek uitwerpselen gevonden van grootoorvleermuizen. Het betreft hier enkele oude uitwerpselen die duiden dat de zolder af en toe in gebruik is door deze soort als hangplek. Omdat er geen grote hoeveelheden mest aangetroffen zijn is het in elk geval uit te sluiten dat hier sprake is van een kraamverblijf van meerdere dieren. Het zal hier gaan om een af en toe aanwezige passant die de zolder onregelmatig gebruikt als slaapplek.

Foto 1: Enkele oude uitwerpselen van grootoorvleermuis op de zolder

In het kerkgebouw zijn geen open stootvoegen aanwezig. De dakconstructie van de kerk bestaat uit een bitumen dak bedekking waar eveneens geen geschikte openingen in aanwezig zijn die eventueel toegang geven tot geschikte ruimtes voor gebouwbewonende soorten vleermuizen om als vaste rust- en verblijfplaats te dienen. De mogelijke invliegopening die toegang geeft tot de zolder boven het schip van de kerk, waar de oude uitwerpselen gevonden zijn, bevindt zich in het torendeel, waar tussen het aanwezige vogelgaas enige ruimte zit om binnen te vliegen.

Rondom het te slopen gebouw is een goed ontwikkelde groenopstand aanwezig van diverse hoog opgaande bomen. Dit gebied zal zeker functioneren als foerageergebied, maar het zal hier zeker niet gaan om een essentieel foerageergebied, waar meerdere soorten in hoog aantal van afhankelijk zijn.

De aanwezige bomenstructuur maakt geen onderdeel uit van een langer gerekte laanbomenstructuur en daarmee kan geconcludeerd worden dat deze bomenlaan geen primaire vliegroute betreft.

Ondanks dat er slechts enkele oude uitwerpselen aanwezig zijn van grootoorvleermuis (Spec.) treden er door de sloop van het gebouw effecten op die in het kader van de Wet natuurbescherming een overtreding van de verbodsbepaling tot gevolg heeft; namelijk verstoring en vernietiging van een vaste rust- en verblijfplaats.

Ondanks de wetenschap dat hier sprake is van een verblijfplaats is het noodzakelijk allereerst nader onderzoek uit te voeren zodat duidelijk wordt wat de exacte functie van de kerk voor de soort betreft.

Enkel op basis van de resultaten van dat onderzoek kan een gedegen effectbeoordeling en toetsing uitgevoerd worden conform de Wet natuurbescherming.

Daarnaast dient er ook rekening gehouden te worden met een ontheffing in het kader van de Wet natuurbescherming, vanwege de beschermde status van vleermuizen en hun verblijfplaatsen.

Broedvogels

De bebouwing biedt, vanwege de dakconstructie met bitumen, geen geschikte broedplekken voor gierzwaluwen, huismussen en andere broedvogels met jaarrond beschermde nesten (zoals uilen, huiszwaluw en boerenzwaluw). Er zijn ook geen sporen gevonden, zoals braakballen, uitwerpselstrepes of oude nesten die anders doen vermoeden.

Onder de dakgootconstructie zijn ook geen geschikte invliegopeningen aangetroffen die toegang kunnen geven aan soorten als gierzwaluw.

Aangrenzend van de kerk, in de hoogopgaande vegetatie van bomen, kunnen diverse algemeen voorkomende soorten broedvogels nesten hebben gedurende de broedperiode (half maart-half augustus). Dit betekent dat verstoring van broedende vogels op kan treden wanneer de meest versturende werkzaamheden uitgevoerd worden tijdens het broedseizoen.

Om dit te minimaliseren of geheel te voorkomen adviseren we dan ook om de meest versturende werkzaamheden uit te voeren buiten de broedperiode (dus buiten half maart-half augustus).

(Muur)planten

Op en rondom de kerk en de muren van de kerk zijn geen beschermde en/of bijzondere planten aangetroffen en/of te verwachten. Beschermde plantensoorten groeien onder zeer specifieke omstandigheden, welke hier niet ontwikkeld zijn.

Effecten op beschermde en/of bijzondere plantensoorten treden derhalve niet op.

Grondgebonden zoogdieren

Op de kerkzolder boven het schip zijn grote hoeveelheden uitwerpselen aangetroffen van steenmarter. Gelet op de hoeveelheid uitwerpselen en het verschil in grootte zou het hier kunnen gaan om een verblijfplaats die in gebruik is door een vrouwtje en waar jongen geboren worden. Omdat deze functie een iets zwaardere bescherming kent is het noodzakelijk om dit in beeld te krijgen. Dit dient uitgevoerd te worden door het plaatsen van enkele cameravallen.

Op basis dan de uitkomsten van dit onderzoek kan vervolgens worden bepaald of er sprake is van een specifieke mitigatieopgave.

Foto 2: Op de zolder liggen grote hoeveelheden uitwerpselen van steenmarter

Overige soorten

Andere beschermde soorten, zoals amfibieën, reptielen, vissen, libellen, dagvlinders, grondgebonden zoogdieren en andere ongewervelden, zijn niet aangetroffen en ook niet te verwachten op de locatie. Hiervoor zijn geen (optimaal ontwikkelde) leefgebieden aanwezig.

Effecten op overige soortgroepen, zoals hierboven opgesomd, zijn in het geheel uit te sluiten vanwege het ontbreken van optimaal ontwikkeld leefgebied.

Conclusies

- ✚ Op de kerkzolder zijn enkele oude uitwerpselen van grootoorvleermuis (Spec.) aangetroffen. Om vast te stellen welke functie de zolder precies heeft voor deze soort en om daarmee een gedegen toetsing te kunnen opstellen in het kader van de Wet natuurbescherming, is nader onderzoek noodzakelijk;
- ✚ Er is sprake van de aanwezigheid van steenmarter op de kerkzolder. Om vast te stellen of het hier gaat om een vrouwtjesverblijf waar jongen geboren worden of dat het enkel gaat om een verblijfplaats van een mannetje (die meerdere plekken heeft in zijn leefgebied die als zodanig dienst doen) is het noodzakelijk dat dit onderzocht wordt met behulp van cameravallen.

- ✚ Effecten op andere soorten zoals broedvogels (al of niet met jaarrond beschermde nesten), planten, libellen, amfibieën, reptielen, dagvlinders en dergelijke zijn geheel uit te sluiten omdat er geen optimaal leefgebied/broedplekken en of groeiplaatsen aanwezig zijn.
- ✚ De werkzaamheden dienen wel zoveel als mogelijk uitgevoerd te worden buiten de broedperiode van vogels die in de nabijheid van de kerk kunnen broeden.

Met deze rapportage hoopt Ecolybrium jullie van dienst te kunnen zijn.

Uw reactie wordt dan ook zeer op prijs gesteld.

Met vriendelijke groet,

Ecolybrium Ecologisch onderzoek & Advies

Bijlage 1 Geraadpleegde bronnen

www.natuurgegevensprovincielimburg.nl

www.verspreidingsatlas.nl

www.waarneming.nl (NDFF)

Hustings F., van der Coelen J., van Noorden B., Schols R. & Voskamp P. 2006. Avifauna van Limburg. Stichting Natuurpublicaties Limburg, Maastricht.

Buggenum, H.J.M. van, R.P.G. Geraeds & A.J.W. Lenders (redactie), 2009. Herpetofauna van Limburg. Verspreiding en ecologie van amfibieën en reptielen in de periode 1980-2008. Stichting Natuurpublicaties, Maastricht.

Kleukers, R.M.J.C., E.J. van Nieukerken, B. Odé, L.P.M. Willemse & W.K.R.E. van Wingerden, 1997. De sprinkhanen en krekels van Nederland (Orthoptera). – Nederlandse Fauna 1. Nationaal Natuurhistorisch Museum, KNNV Uitgeverij & EIS-Nederland, Leiden 416 blz., 14 platen.

Turin, H., 2000. De Nederlandse loopkevers, verspreiding en oecologie (Coleoptera: Carabidae). – Nederlandse Fauna 3. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & EIS-Nederland, Leiden 666 blz., 16 platen, met cd-rom.

Nederlandse Vereniging voor Libellenstudie, 2002. De Nederlandse libellen (Odonata). Nederlandse Fauna 4. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey-Nederland, Leiden.

Bos, F., M. Bosveld, D. Groenendijk, C. van Swaay, I. Wynhoff, De Vlinderstichting, 2006. De dagvlinders van Nederland, verspreiding en bescherming (Lepidoptera: Hesperioidea, Papilionoidea). – Nederlandse Fauna 7. Leiden. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey-Nederland.

Broekhuizen, S., K. Spoelstra, J.B.M. Thissen, K.J. Canters & J.C. Buys (redactie), 2016. Atlas van de Nederlandse zoogdieren. – Natuur van Nederland 12. Naturalis Biodiversity Center & EIS Kenniscentrum Insecten en andere ongewervelden, Leiden.

Huizenga, C.E., R.W. Akkermans, J.C. Buys, J. van der Coelen, H. Morelissen & L.S.G.M. Verheggen, 2010. Zoogdieren van Limburg, verspreiding en ecologie in de periode 1980-2007. Stichting Natuurpublicaties Limburg, Maastricht.

Provincie Limburg (2017). Beleidsregels ten behoeve van de passieve soortenbescherming onder de Wnb in Limburg, Provinciaal Blad Nr. 5634 (6 december 2017). Limburg.

Provincie Limburg (2017). Wijzigingsverordening Hoofdstuk 3 Natuur van de Omgevingsverordening Limburg 2014. Provinciaal Blad Nr. 1845 (25 april 2017). Limburg.

Bijlage 2 Wettelijke kaders

SOORTENBESCHERMING

Algemeen

Soortenbescherming is altijd aan de orde. Hiervoor is de Wet natuurbescherming bepalend. De Wet natuurbescherming is gericht op het duurzaam in stand houden van natuurlijke habitats en wilde flora en fauna in hun natuurlijke leefomgeving. De Wet natuurbescherming heeft de beschermingsregels opgesteld in de Europese Vogel- en Habitatrichtlijn vertaald naar de Nederlandse situatie.

VOGELRICHTLIJN

Soorten van de Vogelrichtlijn

Dit betreffen alle vogelsoorten die in Nederland aanwezig kunnen zijn, met uitzondering van exoten en verwilderde soorten, zoals bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn:

- ✘ Art. 3.1 lid 1: Het is verboden in het wild levende vogels opzettelijk te doden of te vangen
- ✘ Art. 3.1 lid 2: Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen
- ✘ Art. 3.1 lid 3: Het is verboden eieren te rapen en deze onder zich te hebben
- ✘ Art. 3.1 lid 4 en 5: Het is verboden vogels opzettelijk te storen, tenzij de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort

HABITATRICHTLIJN, BERN BIJLAGE II, BONN BIJLAGE I

Dit zijn alle soorten in onderdeel A van bijlage IV van de Habitatrichtlijn inclusief bijlage II van het Verdrag van Bern en bijlage I van het Verdrag van Bonn, voor zover hun natuurlijke verspreidingsgebied zich in Nederland bevindt. In de bijlagen van de Verdragen van Bern en Bonn worden ook vogels genoemd:

- ✘ Art. 3.5 lid 1: Het is verboden soorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen
- ✘ Art. 3.5 lid 2: Het is verboden dieren opzettelijk te verstoren
- ✘ Art. 3.5 lid 3: Het is verboden eieren van dieren in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen
- ✘ Artikel 3.5 lid 4: Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren te beschadigen of te vernielen
- ✘ Art. 3.5 lid 5: Het is verboden plantensoorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te onttwortelen of te vernielen

NATIONAAL BESCHERMDE SOORTEN

Dit zijn soorten die genoemd zijn in bijlage A van de Wet natuurbescherming. Het betreft hier de bescherming van in Nederland voorkomende soorten zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen, kevers en vaatplanten.

- ✚ Art. 3.10 lid 1a: Het is verboden soorten opzettelijk te doden of te vangen
- ✚ Art. 3.10 lid 1b: Het is verboden de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren opzettelijk te beschadigen of te vernielen
- ✚ Art. 3.10 lid 1c: Het is verboden plantensoorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te onwortelen of te vernielen

Een project kan in strijd zijn met de Wet natuurbescherming wanneer een ruimtelijke ingreep direct of indirect leidt tot het aantasten van verblijf- en/of rustplaatsen van de aangewezen, niet vrijgestelde beschermde soorten of hun leefgebied. Afhankelijk van de ingreep en de soort kan dan een ontheffing noodzakelijk zijn. Ontheffingen worden slechts verleend wanneer er geen andere bevredigende oplossing voor de ingreep bestaat, de ingreep vanwege een in de wet genoemd belang dient plaats te vinden en de gunstige staat van instandhouding van de soort niet in gevaar komt. Vaak worden hierbij mitigerende en compenserende maatregelen gevraagd.

WETTELIJKE BELANGEN I.R.T. ONTHEFFING

Om een ontheffing te krijgen voor soorten van de Vogelrichtlijn moet worden voldaan aan een van de volgende belangen:

- ✚ Wanneer de volksgezondheid en/of de openbare veiligheid in het geding is.
- ✚ Wanneer de veiligheid van het luchtverkeer in het geding is.
- ✚ Ter bescherming van flora en fauna. Voor nationaal beschermde soorten geldt:
  - Er is sprake van een bij de wet genoemd belang. Zorgplicht voor álle aanwezige soorten geldt volgens de Wet natuurbescherming altijd de zorgplicht (Art. 1.11);
  - De zorgplicht schrijft voor dat we nadelige gevolgen voor inheemse planten en dieren moeten voorkomen – of ze nu beschermd zijn of niet – en zorgvuldig met onze omgeving om moeten gaan. Deze zorgplicht geldt voor iedereen.

ONDERDEEL SOORTENBESCHERMING LIMBURGSE INVULLING

De provincie Limburg heeft beleidsregels opgesteld in het document Beleidsregels ten behoeve van de passieve soortenbescherming onder de Wnb in Limburg (6 december 2017, Limburg) voor soorten die beschermd zijn binnen de Vogelrichtlijn of bijlage onderdeel A bij de Wnb, te weten:

- ✚ De broedvogels zijn ingedeeld in de categorieën 1 t/m 4:
  - Hiervan is het nest van de vogelsoorten horende tot de categorieën 1 t/m 3 jaarrond beschermd (zie tabel 1)
  - Categorie 4 zijn de nesten van plaats trouwe vogels die over voldoende flexibiliteit beschikken om zich elders te vestigen indien de nestplaats verloren gaat, maar dusdanig kwetsbaar zijn dat de functionaliteit niet in het geding mag komen
- ✚ Voor soorten in bijlage onderdeel A bij de Wnb geldt de Omgevingsverordening Limburg 2014 bijlage III bij paragraaf 3.8 “Vrijstelling dieren bij ruimtelijke ontwikkeling en bestendig beheer of onderhoud” zijn soorten opgenomen waarvoor in Limburg een (gedeeltelijke) vrijstelling geldt (zie tabel 2)
- ✚ Art. 4.3 en 4.4 lid 2; Soms is het voor de ontwikkeling erg moeilijk om een aanvullend onderzoek uit te voeren. Bijvoorbeeld als gezien de doorlooptijd die dit met zich mee brengt een toegekende subsidie komt te vervallen of veiligheidsaspecten eraan in de weg staan.

- ✚ In dergelijke omstandigheden zijn GS van mening dat er sprake is van een dermate uitzonderingssituatie dat de initiatiefnemer een ontheffingsaanvraag kan doen alsof de mogelijk aanwezige soorten daadwerkelijk aanwezig zijn. De initiatiefnemer moet in zo'n geval een aanpak overleggen waaruit blijkt voor welke soorten hij deze aanpak volgt, wat de maximaal verwachte dichtheden van de soorten zijn en welke maatregelen uitgevoerd gaan worden.

Nederlandse naam	Categorie
Kerkuil	1
Oehoe	1
Roek	1
Steenuil	1
Boerenwaluw	2
Bosuil	2
Gierzwaluw	2
Grote gele kwikstaart	2
Huismus	2
Huiswaluw	2
Ooievaar	2
Slechtvalk	2
Boomvalk	3
Havik	3
Ransuil	3
Raaf	3
Rode wouw	3
Torenvalk	3
Wespendief	3
Zwarte wouw	3

Tabel 1: indeling in categorieën
jaarrond beschermde nesten in Limburg

Nederlandse naam	Periode vrijstelling
Aardmuis	Gehele jaar
Bosmuis	Gehele jaar
Bunzing	Gehele jaar
Bruine kikker	Gehele jaar
Dwergmuis	Gehele jaar
Dwergspitsmuis	Gehele jaar
Eekhoorn	Maart- april en juli t/m november
Egel	Gehele jaar
Gewone bosspitsmuis	Gehele jaar
Gewone pad	Gehele jaar
Haas	Gehele jaar
Hazelworm	Juli, augustus en september
Hermelijn	Gehele jaar
Huisspitsmuis	Gehele jaar
Kleine watersalamander	Gehele jaar
Konijn	Gehele jaar
Levendbarende hagedis	15 augustus t/m 15 oktober
Meerkikker	Gehele jaar
Middelste groene kikker	Gehele jaar
Ondergrondse woelmuis	Gehele jaar
Ree	Gehele jaar
Rosse woelmuis	Gehele jaar
Steenmarter	15 augustus t/m februari
Tweekleurige bosspitsmuis	Gehele jaar
Veldmuis	Gehele jaar
Vos	Gehele jaar
Wezel	Gehele jaar
Woelrat	Gehele jaar

Tabel 2: Vrijgestelde soorten Limburg bij ruimtelijke ontwikkeling en bestendig beheer of onderhoud (Omgevingsverordening Limburg 2014)